

امام هادی سلام الله علیه در بینش اهل سنت

فهرست

- ۲..... ابن خلکان (متوفای ۶۸۱ هـ):
- ۳..... ذهبی (متوفای ۷۴۸ هـ):
- ۴..... صفدی (متوفای ۷۶۴ هـ):
- ۴..... یافعی (متوفای ۷۶۸ هـ):
- ۵..... ابن کثیر (متوفای ۷۷۴ هـ):
- ۵..... ابن صباغ (متوفای متوفای ۸۵۵ هـ):
- ۶..... ابن حجر هیثمی (متوفای ۹۷۳ هـ):
- ۷..... قرمانی (متوفای ۱۰۱۹ هـ):
- ۷..... شبرای (متوفای ۱۱۷۱ هـ):
- ۷..... زرکلی (متوفای ۱۳۹۶ هـ):
- ۸..... نتیجه:

وجود مقدس دهمین حجت خدا، حضرت علی بن محمد الهادی سلام الله علیهما در نیمه ماه ذی الحجة سال دویست و دوازده در محلی به نام صریا در اطراف مدینه منوره دیده به جهان گشود. پدر بزرگوار ایشان، نهمین امام حضرت جواد الائمه سلام الله علیه و مادر گرامی ایشان حضرت سمانه سلام الله علیها زنی با فضیلت و با تقوا بود. شرایط زندگانی آن امام به نحوی بود که همراه با فرزند برومند خود، حضرت حسن بن علی العسکری

سلام الله عليهما و همسر ايشان حضرت نرجس خاتون سلام الله عليها و همچنين حضرت حكيمة خاتون سلام الله عليها؛ فرزند امام جواد سلام الله عليه در سامراء و در عسكر (منطقه اي حفاظت شده مانند پادگان) زندگي مي كردند. شرايط زندگاني آن حضرت باعث شد كه ميزان دست يابي و استفاده علمي از محضر ايشان كمتر از ديگر اهل بيت عليهم السلام باشد. سر انجام امام هادي عليه السلام پس از آنكه سي و سه سال سكان داري هدايت مردم، در سال دويست و پنجاه و چهار در شهر سامراء به شهادت و در خانه خود به خاک سپرده شدند. هم اكنون نيز بارگاه مقدس و منور آن امام همام، ملجأ و مأوي شيعيان و دوست داران آن حضرت مي باشد. در نوشته پيش روي شما، گذري مختصر بر شخصيت آن حضرت از منظر علماي اهل تسنن مي باشد.

ابن خلكان (متوفاي ۶۸۱ هـ):

ابن خلكان از بزرگان شافعي مذهب اهل سنت از امام هادي سلام الله عليه چنين ياد مي كند:

أبو الحسن العسكري أبو الحسن علي الهادي بن محمد الجواد بن علي الرضا ... كان قد سعي به إلى المتوكل وقيل إن في منزله سلاحا وكتبا وغيرها من شيعة وأوهموه أنه يطلب الأمر لنفسه فوجه إليه بعدة من الأتراك ليلا فهجموا عليه في منزله على غفلة فوجدوه وحده في بيت مغلق وعليه مدرعة من شعر وعلى رأسه ملحفة من صوف وهو مستقبل القبلة يترنم بآيات من القرآن في الوعد والوعيد ليس بينه وبين الأرض بساط إلا الرمل والحصى فأخذ على الصورة التي وجد عليها وحمل إلى المتوكل في جوف الليل فمثل بين يديه والمتوكل يستعمل الشراب وفي يده كأس فلما رآه أعظمه وأجلسه إلى جنبه.

ابوالحسن علي هادي بن محمد جواد بن علي رضا ... نزد متوكل از او سعادت [بد گويي] گرديد و گفته شد كه در منزل او اسلحه و نوشته ها و اشياء ديگري است كه از شيعيان او رسيده و براي به دست گرفتن حكومت قصد شورش دارد، متوكل عده اي از ترك ها را ناگهان به منزل ايشان فرستاد و آنان شبانه به خانه ي او [امام هادي سلام الله عليه] هجوم بردند ولي هر چه جستجو كردند چيزي به دست نياوردند. آنگاه آن حضرت را در اطافي تنهاديدند كه در به روي خود بسته و جامه ي پشمين بر تن دارد و بر زمين مفروش از شن و ماسه نشسته و به

عبادت خدا و تلاوت قرآن پیرامون وعده و وعید الهی مشغول است. مأموران متوکل، امام را با همان حال که زیر لب قرآن تلاوت می کرد، نزد او بردند. وقتی امام را وارد مجلس متوکل کردند او در بزم شراب بود و جام شرابی در دست داشت و چون امام را دید، عظمت و هیبت وی متوکل را فرا گرفت و بی اختیار حضرت را احترام کرد و در کنار خود نشانید.

ابن خلکان، ابوالعباس شمس الدین أحمد بن محمد بن أبي بكر (متوفای ۶۸۱هـ)، وفيات الأعيان و انباء أبناء الزمان، ج ۳ ص ۲۷۲، تحقیق احسان عباس، ناشر: دار الثقافة - لبنان.

ذهبی (متوفای ۷۴۸هـ):

شمس الدین ذهبی از علما و استوانه های علمی اهل تسنن پیرامون امام هادی سلام الله علیه چنین می نویسد:

و كذلك ولده الملقب بالهادي شريف جليل.

و همچنین فرزند او [امام جواد سلام الله علیه]، لقبش هادی، فردی شریف و با جلالت بود.

الذهبي الشافعي، شمس الدين ابو عبد الله محمد بن أحمد بن عثمان (متوفای ۷۴۸هـ)، سير أعلام النبلاء، ج ۱۳ ص ۱۲۱، تحقیق: شعيب الأرنؤوط، محمد نعيم العرقسوسي، ناشر: مؤسسة الرسالة - بيروت، الطبعة: التاسعة، ۱۴۱۳هـ.

وی در کتاب العبر نیز چنین می نویسد:

وكان فقيها إماما متعبدا.

ایشان [امام هادی علیه السلام] امامی فقیه و فردی عبادت پیشه بود.

الذهبي الشافعي، شمس الدين ابو عبد الله محمد بن أحمد بن عثمان (متوفای ۷۴۸هـ)، العبر في خبر من

غبر، ج ۲ ص ۱۲، تحقیق: د. صلاح الدين المنجد، ناشر: مطبعة حكومة الكويت - الكويت، الطبعة: الثاني، ۱۹۸۴.

صفدي (متوفاي ۷۶۴ هـ):

صفدي شافعي پيرامون مقام علمي امام هادي سلام الله عليه داستاني را چنين نقل مي کند:

علي بن محمد بن علي بن موسي... هو أبو الحسن الهادي بن الجواد بن الرضا بن الكاظم بن الصادق بن الباقر بن زين العابدين، أحد الأئمة الإثني عشر عند الإمامية... كان المتوكل قد اعتل، فقال: إن برأت لأتصدقن بمال كثير. فلما عوفي، جمع الفقهاء و سألهم عن ذلك، فأجابوه مختلفين. فبعث الي علي الهادي عليه السلام. فقال: يتصدق بثلاثة ثمانين دينار قالوا: من أين لك هذا؟ قال: لأن الله تعالى قال: (لقد نصركم الله في مواطن كثيرة) (توبه، آيه ۲۵). و روي أهلنا ان المواطن كانت ثلاثة و ثمانين موطنًا.

علي بن محمد... ابوالحسن هادي بن جواد بن رضا بن كاظم بن صادق بن باقر بن زين العابدين يكي از ائمه ي دوازده گانه نزد اماميه [شييعان دوارده امامي] است. روزي متوكل بيمار شد و نذر کرد که اگر شفا يابد، تعداد کثيري دينار در راه خدا صدقه دهد، هنگامي که بهبود يافت، فقها را جمع کرد و پرسيد: چند دينار بايد صدقه دهم که بر آن «کثير» صدق کند؟ فقها در اين باره فتاوي مختلف دادند، متوکل ناگزير مسأله را از حضرت هادي عليه السلام سؤال کرد. ايشان پاسخ داد که بايد ۸۳ دينار بپردازي. فقهاء از اين فتوا تعجب کردند و به متوکل گفتند از او پرسيد اين فتوا براساس چه مدرکي است؟ حضرت فرمود: خدا در قرآن مي فرمايد: (لقد نصرکم الله... خداوند شما را در موارد «کثير» ياري کرده است و از طريق ما اهل بيت روايت شده است که جنگها و سريه هاي پيامبر اکرم صلي الله عليه و آله ۸۳ فقره بوده است. [بنابراين بايد ۸۳ دينار صدقه بدهي].

الصفدي، صلاح الدين خليل بن أيبك (متوفای ۷۶۴ هـ)، الوافي بالوفيات، ج ۲۲ ص ۴۹، تحقيق أحمد الأرناؤوط

وتركي مصطفى، ناشر: دار إحياء التراث - بيروت - ۱۴۲۰ هـ - ۲۰۰۰ م.

يافعي (متوفاي ۷۶۸ هـ):

يافعي از علماي اهل سنت پيرامون آن حضرت چنين مي نگارد:

سنة اربع وخمسين ومائتين فيها توفي العسكري أبو الحسن علي الهادي بن محمد الجواد بن علي الرضا بن موسى الكاظم بن جعفر الصادق العلوي الحسيني عاش اربعين سنة وكان متعبدا فقيها اماما.

حوادث سال دويست و پنجاه و چهار: در اين سال عسكري، ابوالحسن هادي بن محمد جواد بن علي رضا بن موسي كاظم بن جعفر صادق علوي حسيني وفات كرد. چهل سال زندگي كرد. او اهل عبادت، فقيه، و امام و پيشوا بود.

اليافعي، ابومحمد عبد الله بن أسعد بن علي بن سليمان (متوفى ٧٦٨هـ)، مرآة الجنان وعبرة اليقظان، ج ٢ ص ١٥٩ و ١٦٠، ناشر: دار الكتاب الإسلامي - القاهرة - ١٤١٣هـ - ١٩٩٣م.

ابن كثير (متوفى ٧٧٤ هـ):

ابن كثير دمشقي وي نیز از برجسته ترين شاگردان ابن تيميه مي باشد، امام هادي سلام الله عليه را چنين توصيف مي کند:

وأما أبو الحسن علي الهادي ... وقد كان عابدا زاهدا ... وهو على التراب ليس دونه حائل.

ابو الحسن هادي ... او فردي عابد و زاهدي بود ... روي خاك مي نشست در حالي كه زير اندازي زير پايش نبود (كنايه از زهد و ساده زيستي حضرت).

ابن كثير الدمشقي، ابوالفداء إسماعيل بن عمر القرشي (متوفى ٧٧٤هـ)، البداية والنهاية، ج ١١ ص ١٥، ناشر: مكتبة المعارف - بيروت.

ابن صباغ (متوفى ٨٥٥ هـ):

ابن صباغ مالكي مالكي وجود مقدس امام هادي سلام الله عليه را چنين معرفي مي کند:

فضل أبي الحسن علي الهادي قد ضرب علي المجرة قبابه و مد علي نجوم السماء اطنابه و ما تعد منقبة الا و له أفرها و لا تذكر مكرمة الا و له فضيلتها و لا تورد محمدا الا و له تفصيلها و جملتها. استحق ذلك بما في جوهر

نفسه من كرم تفرد بخصائصه فكانت نفسه مهذبة و اخلاقه مستعذبة و سيرته عادلة و افعاله فاضلة و هو من الوقار و السكون و الطمأنينة و الفقه و النزاهة و الزهادة و النباهة علي السيرة النبوية و الشنشنة العلوية و نفس زكية و همة عالية لا يقاربها أحد من الأنام و لا يداينها.

گنبد فضل ابوالحسن علي هادي بر كهكشانها سر زده شعاع فضائلش تا ستارگان آسمانها امتداد يافته است و هيچ فضيلت و منقبتی نیست مگر اين كه افتخار آميزترين آن پيش او است و براي اين شايسته اين فضيلت است كه در جوهر ذات او كرامتي كه در ويژگيهاي آن يگانه است و سرستش پاكيزه شده از عيب و نقص، و اخلاش خوش و شيرين و سيرت و روشش متعادل و افعالش با فضيلت مي باشد او در وقار و سكون و طمأنينه و فقه و نزاهت و پرهيزگاري و دانائي و آگاهي مطابق روش پيامبر و خوي و عادت علوي بود و داراي سرشت پاك و همت عالي بود كه كسي از مردم به آن حد نمي رسيد.

المالكي، علي بن محمد بن أحمد المالكي المكي المعروف بابن الصباغ (متوفاي ۸۸۵هـ)، الفصول المهمة في معرفة الأئمة، ج ۲ ص ۱۰۷۳ و ۱۰۷۴، تحقيق: سامي الغريبي، ناشر: دار الحديث للطباعة والنشر مركز الطباعة والنشر في دار الحديث - قم، الطبعة الأولى: ۱۴۲۲ هـ.

ابن حجر هيثمى (متوفاي ۹۷۳ هـ):

ابن حجر از علمای متعصب اهل تسنن پیرامون علم و سخاوت آن حضرت چنین می نویسد:

وكان وارث أبيه علما وسخاء.

او علم و سخاوت را از پدرش به ارث برده بود.

الهيثمى، ابوالعباس أحمد بن محمد بن علي ابن حجر (متوفاي ۹۷۳هـ)، الصواعق المحرقة علي أهل الرفض والضلال والزندقة، ج ۲ ص ۵۹۸، تحقيق: عبد الرحمن بن عبد الله التركي - كامل محمد الخراط، ناشر: مؤسسة الرسالة - لبنان، الطبعة: الأولى، ۱۴۱۷هـ - ۱۹۹۷م.

قرماني (متوفاي ۱۰۱۹ هـ):

احمد بن يوسف قرماني بعد از ذكر نام امام هادي سلام الله عليه، شخصيت امام را چنين باز گو مي كند:

و اما مناقبه فنفيسة و اوصافه شريفة.

مناقبش گرانبها و اوصافش شريف مي باشد.

القرماني، أحمد بن يوسف، (المتوفى: ۱۰۱۹هـ)، أخبار الدول و آثار الأول في التاريخ، ج ۱ ص ۳۴۹، المحقق،

الدكتور فهمي سعد، الدكتور أحمد حطيط، دار النشر: عالم الكتاب، الطبعة الأولى: ۱۴۱۲ هـ.

شبراوي (متوفاي ۱۱۷۱ هـ):

شبراوي شافعي پس از ذكر نام امام هادي سلام الله عليه اشاره مي كند كه فضائل آن حضرت بسيار زياد

است:

و كراماته كثيره.

و كرامات او بسيار زياد است.

الشبراوي، الشافعي، عبدالله بن محمد بن عامر، الاتحاف بحب الاشراف، ص ۶۷، مطبعة مصطفى البابي الحلبي

وأخويه بمصر.

زركلي (متوفاي ۱۳۹۶ هـ):

زركلي از نويسندگان اهل تسنن پيرامون دهمين خورشيد امامت و ولايت مي نويسد:

علي (الملقب بالهادي) ابن محمد الجواد ابن علي الرضى بن موسى بن جعفر الحسيني الطالببي: عاشر ائمة

الاثني عشر عند الإمامية، وأحد الأتقياء الصلحاء ولد بالمدينة.

لقب ایشان هادي و نام او علي بن محمد جواد بن علي رضا بن موسي بن جعفر حسيني از نسل [حضرت] ابوطالب [عليهم السلام]، دهمين امام نزد شيعه دوازده امامي و يکي از صالحين پرهيزگار بود که در مدينه متولد شد.

الزرکلي، خير الدين، الأعلام، ج ٤، ص ٣٢٣، چاپ پنجم، ناشر: دار العلم للملايين - بيروت - لبنان، ١٩٨٠م.

نتيجه:

مطالبی که از نظر گذشت، تنها قطره ای از نظرات علمای اهل تسنن پیرامون وجود مقدس و منور امام هادي سلام الله عليه بود که بر اساس برخی از منابع اهل سنت ذکر گردید و مدح و منقبت آن حضرت بیش از آن است که در این مجال بگنجد.

/پایان/